

KAKO NAPRAVITI INKLUZIVNI PODKAST?

Autori Elan interculturel, Sergina i Louise.

1.Prvo o sebi: „Lično je političko“.

Nema boljeg subjekta od vas samih, i nema boljeg stručnjaka za vaše patnje, radosti i borbe. Vaša iskustva su duboko politička. Razmisli o tome ! Razmislite šta vas revoltira, sa čime živite, kroz šta prolazite svaki dan. Razgovarajte o tome sa svojim prijateljima, rođacima, kolegama. Vidite da li i oni imaju nešto da kažu po tom pitanju.

Da li se slažete ? Da li se ne slažete? Da li ste neutralniji u svojim stavovima? Asertivniji? Šta je to u vašem iskustvu što se čini tako posebnim, a opet ima odjeka kod drugih? U nastavku ćete pronaći element odgovora.

„Podela između javne i privatne sfere je lažna; [...] sama ova podela je društvena konstrukcija i ideologija. Svet u kome živimo nije podeljen na javnu sferu društveno konstruisanih odnosa rada i moći i na privatnu sferu odnosa koja postoji van polja rada i moći i „prirodna“. Porodični, seksualni i ljubavni odnosi su društveno konstruisani i svi uključuju rodno zasnovane odnose moći.”

L'ekploration domestikue, Kristin Delfi, Dajana Leonard, 2019.

Drugi element bi bio razmatranje i sagledavanje svog života kroz različite i komplementarne prizme. Analiziranje vaših iskustava korišćenjem raznovrsnog spektra alata i referenci omogućiće vam da najbolje posredujete temu koja vam je posebno važna.

➔ 2. Pojačavanje postojećih glasova.

Ako želite da napravite podkast koji se fokusira na iskustva manjinske grupe koja doživljava sistemsku diskriminaciju i ugnjetavanje sa kojima se ne susrećete u svakodnevnom životu. Ako ćete se pozabaviti društvenim ili političkim pitanjima koja su daleko od vaše stvarnosti, čini se važnim da preispitate svoju motivaciju da želite da se izrazite u medijima na tu temu. Možete sebi postaviti tri pitanja i kroz njih pokušati da razumete svoju motivaciju. Zaista, svaka potraga za inkluzivnošću počinje samointrospekcijom.

- Kako će sadržaj koji želim da kreiram doprineti borbama koje su uključene?
- Zašto želim da se izjasnim u medijima na ovu temu i kakva će korist od ovog poduhvata biti za mene i za druge?
- Da li sam ja najlegitimnija osoba koja se bavi ovim pitanjem koje se mene direktno ne tiče? Ova pitanja se mogu povezati sa teorijom stanovišta. U nastavku ćete naći elemente ove teorije.

„Pojam gledišta, nastao iz isključenih iskustava, centralno je za Hardingovu elaboraciju pojma 'jake objektivnosti' koja uključuje 'uzimanje u obzir položaja onih koji nisu 'kod kuće' na dominantnim pozicijama i vrednovanje položaja. Drugo, kako bismo kritičnije ispitati sopstvene situacije.”

**Le feminisme du positionnement.
Heritages et perspectives contemporaines, Les Cahiers du Genre, 2013.**

Drugim rečima, objektivnost se može postići samo pomnim i kritičkim ispitivanjem naše individualnosti i, još više, našeg položaja u društvenoj sferi.

Ovaj proces takođe uključuje pojačavanje glasova, priča i iskustava onih koji se bore sa ovim problemima. Iz tog razloga, preporučuje se da istražite sadržaj koji je već dostupan na temu koja vas zanima. Da biste saznali da li je ugao kojim želite da se pozabavite nov ili su se njime već bavili novinari, autori ili podkasteri koji možda ćete bolje razumeti stvarnost koju želite da prikazete. Zar onda ne bi bilo dovoljno da ove sadržaje pojačate, delite i istaknete koristeći svoju sopstvenu platformu?

Takođe je dobro zapamtiti da su istoriju i iskustva mnogih manjinskih grupa uglavnom ispričali autsajderi, često na poziciji moći ili snage, koji su ugnjetavali i ponekad umanjili vrednost produkcije.

Nesposobnost da ispriča sopstvenu priču, da svoju priču konstantno iskrivljuju ljudi sa više moći, a samim tim i više vidljivosti i kredibiliteta, doprinosi procesu marginalizacije, dehumanizacije i stigmatizacije dotične grupe.

A njihova istorijska kratkovidost ih sprečava da shvate da prikazujući crnca kao silovatelja, otvoreno pozivaju belca da koristi telo crnkinje. Ova fikcija crnog silovatelja je uvek pojačavala svoj dodatak: navodnu bestidnost crnih žena. Jednom kada se prihvati da Crnci imaju zversku seksualnost i nezadržive potrebe, čitava rasa je obuzeta istom bestijalnošću.

Žene, rasa i klasa, Anđela Dejvis, 1983.

PRAKTIČNE PREPORUKE AKO I DALJE ŽELITE DA NAPRAVITE PODKAST NA TEMU KOJA SE DIREKTNO NE TIČE GRUPE KOJOJ PRIPADATE:

- Informišite se unapred o ugnjetavanju koje je pretrpela dotična grupa i pazite da ih ne ponovite;
- Na početku podkasta bi moglo biti zanimljivo da opišete svoj društveni položaj (društvena klasa, rasa, pol...) i kako će to uticati na ono što ćete kreirati. Zaista, svako ima predrasude, važno je da ih prepoznate pre nego što se pozabavite temom koja nije vaša stvarnost. Bilo bi prikladnije da vaša publika zna iz koje perspektive govorite;
- Uključite u svoj podkast ljude koji su iskusili ovo ugnjetavanje, ne samo svedoke već i stručnjake iz iste grupe;
- Sarađujte sa udruženjima specijalizovanim za ovu temu. Ako je moguće, organizacije koje su kreirale i koje se nalaze u zajednicama na koje ciljate. Ako želite da uključite svedočanstva, savetujemo vam da prođete kroz ova udruženja. Ne prilazite bilo kojoj zabrinutoj osobi, ona možda neće biti voljna da podeli svoju priču;
- Neka vaš podkast slušaju ljudi koji su zabrinuti zbog problema i stručnjaci kako biste bili sigurni da vaš podkast nema stigmatizirajuće pristrasnosti. Platite ih ako možete. Navedite ove ljude, organizacije, grupe i udruženja u svom podkastu;
- Uvek imajte na umu da ponudite pluralne, složene i različite prikaze stvarnosti. Izbegavajte miserabilizam.

3. Opisujući svoj društveni položaj

Pokušavao sam da promenim način na koji govorim i pišem, da u svoj način izgovaranja ugradim osećaj mesta, onoga ko sam ne samo u sadašnjosti, već i odakle dolazim, višestruke glasove koji su u meni.

Odabir margine kao prostora radikalne otvorenosti, udice zvona, 1989.

Neki novinari odlučuju da u uvodu svojih podcasta opisuju svoj društveni položaj u smislu pola, klase, rase itd., odnosno govore publici sa koje društvene pozicije govore. Navedite svoj pol, klasu, rasu i/ili bilo šta drugo što smatrate potrebnim. Ovo će pomoći vašim slušaocima da razumeju vaše razmišljanje, s kim razgovarate i kakva očekivanja treba da imaju.

ZAŠTO BI TREBALO DA PRODJETE KROZ OVAJ PROCESS?

Način na koji odrastamo, način na koji smo obrazovani i socijalizovani definišu i uslovljavaju delimično naš način gledanja i razumevanja sveta. Naše mesto u društvu i način na koji nas doživljavaju u velikoj meri utiču na viziju koju imamo zauzvrat. Nikada nismo istinski neutralni, izražavamo se iz takozvane situirane tačke gledišta. Postavljanje sebe omogućava vašoj publici da čuje subjektivnost koja je neizbežno prisutna u vašem podcastu.

⚠ Ne biti diskriminisan nije garancija neutralnosti. Ne suočavanje sa bilo kojim oblikom LGBTK fobije, rasizma, valjanosti ili bilo čega drugog je privilegija. Stoga je još važnije da budete jasni o svom položaju u društvenom prostoru jer ćete svakom pitanju pristupiti kroz prizmu jedne ili više ovih prednosti.

Praktične preporuke o ovom pristupu:

- Postavite se samo ako vam to pomaže da razumete svoj podcast i ono što predstavljate. Naročito ako dodate elemente analize ili ispitivanja.
- Glavni nedostatak ove vežbe je to što se može osećati previše „formalno“. Zamislite to kao uvod, postavku za ono što sledi. Razgovarajte o svom intimnom odnosu sa temom, razlozima koji su vas doveli do toga, svom porijeklu i kako je to uticalo na osobu kakva ste danas.

Savetujemo vam da pitate svoje goste o njihovom društvenom identitetu samo kada je to korisno i ako je osoba unapred upozorena. Važno je da svjesno pristanu na podjelu stvari koje bi ih potencijalno mogle dovesti u opasnost. Ovde postoji rizik da osoba može biti izbačena bez njenog pristanka. Zaista, opisivanje nečijeg porekla ili društveno-profesionalne kategorije nema iste implikacije kao pitanje o nečijoj seksualnoj orijentaciji i/ili polu kada ste LGBTKI+ osoba. Vaš gost možda nije napolju. Važno je da ne pretpostavite da je svaka osoba koju doživljavate kao LGBTKI+ ili koja vas obavesti da je LGBTKI+ nužno povezana sa svojim vršnjacima, u svom profesionalnom životu itd.

Da li vas ovaj pristup dovodi u pitanje, šokira ili čak revoltira? Budite svesni činjenice da ljudi na dominantnoj ili moćnoj poziciji (npr. belci) često nerado to rade ili ne vide smisao. Zatim je zanimljivo preispitivati i dekonstruisati stereotipe koji stoje iza ove nevoljnosti.

4. Akcenti

Ljudi čiji se akcenti smatraju stranim ili neneutralnim imaju tendenciju da budu diskriminirani kada je u pitanju odabir gostiju za podcast. Čak i ako podcasti nisu titlovani, ne propustite priliku da ispričate važnu priču jer ste zabrinuti da publika neće razumeti sve izgovorene reči. Važno je naučiti da slušate druge načine govora, druge intonacije, druge akcente, čak i ako ne razumete sve reči (drugi ljudi će!). U suprotnom, rizikujete da ograničite svoj podcast na ljude iz viših klasa i često iz najbogatijeg područja vaše zemlje

5. 1. Raznolikost porekla i društvenih grupa

Razmislite koga uključujete u svoj podcast, bilo da su to ljudi koji svedoče ili stručnjaci. Pokušajte da ponudite prikaze različitih društvenih grupa čak i ako ih se tema direktno ne tiče. Na primer, ako je vaša tema „parovi“, razmislite o uključivanju LGBTKA+ osoba, osoba sa invaliditetom, starijih ljudi itd. Savetujemo vam da ponudite pluralnu zastupljenost manjina, a ne samo da uključite njihov glas kada se govori o diskriminaciji. Čak i ako je vaš podcast o naizgled jednostavnim ili trivijalnim temama, kao što su kuvanje ili hobiji, važno je uključiti raznolikost kulturnih praksi koje čine naše društvo. Baš kao što su belci često pozvani da govore među sobom, kao stručnjaci, o temama koje ih se ne tiču.

➔ 6. Pravilno izgovaranje imena

Uverite se da znate imena i prezimena sagovornika. Ne oklevajte da unapred proverite da li je vaš izgovor tačan.

➔ 7. Inkluzivni vokabular

ZAŠTO BISTE GA KORISTILI?

- Ako je vaš sagovornik ili osoba o kojoj govorite kueer, rodno fluidan ili nebinarni, govor inkluzivnim jezikom pomaže da se poštuje njihov identitet.
- Ako je vaš sagovornik LGBTQ+ osoba, možda neće osećati potrebu da ulazi u detalje o svojoj seksualnoj ili romantičnoj orijentaciji. Korišćenje rodno neutralnih termina za svog partnera stoga poštuje njihovu privatnost.
- Ako je vaš sagovornik ili osoba čiju priču pričate u kueer vezi, ali ima cis heteroseksualnu pozadinu, rodno neutralan termin vam omogućava da ne etiketirate njih ili njihovog partnera.

SAVETI ZA KORIŠĆENJE INKLUZIVNOG JEZIKA U VAŠEM PODKASTU:

Zamenice:

„Oni“ treba da imaju prednost u odnosu na „ona“ ili „on“. Drugi ljudi biraju različite zamenice. Koliko ima i ljudi, toliko je zamenica. Držati otvoren um. U intervjuu možete se predstaviti i izgovoriti zamenicu na koju želite da vas pozovete i postavite pitanje svom gostu kako ga ne biste osramotili. Uverite se unapred da li se osoba slaže sa vašim pitanjem.

Epicene formule:

Neke formulacije se mogu promeniti u formulacije epicena, tj. izraze koji vam omogućavaju da se obraćate svima bez rodni oznaka.

Evo nekih od primera:

- Muškarac/žena = osoba.
- Muž/žena = partner.
- Otac/majka = roditelj.
- Devojčica/dečak = dete.